

Posamezna

Naročnina listu: Celo leto 60 din., pol leta 30 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem tiskovanju primeren popust. Upravištvu sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvstvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 3 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

77. štev.

Maribor, dne 11. julija 1928.

Letnik XV.

Militarizacija države.

Ministrom je najvažnejši vojaški zakon in ko bo ta pod streho, se bodo stegovali in oddihovali op raznih letoviščih, kot da bi bili oskrbeli najpotrebnejše in najvažnejše za državo in za državljane. Vlada misli v prvi vrsti na oficirje. Iz njih je napravila previligran stan v državi in to še posebej za one čine, ki so dostopni samo Srbijancem. Posebno značilen je skok osnovne letne plače pukovnikovih 30.000 din., na podpukovnikovih 12.000. Pod činom pukovnika so namreč tudi prečani v častniški službi, od pukovnika navzgor pa do malega sami Srbi in zato je moralo tudi v prvem in najvažnejšem stanu v državi priti do take razlike v plačah. Prvenstvo častništva pred uradništvom se pa kaže z deklasiranjem vseh vrst uradniške službe.

Imamo 9 razredov vseh državnih funkcionarjev, nad njimi je pa vojvoda s plačo, katero nihče drugi na doseže. V prvem razredu je armijski general in njemu enako plačo ima samo predsednik vrhovnega sodišča. Drugi razred zavzemata po časti in plači poleg divizijskega generala samo pokrajinski namestnik in podpredsednik vrhovnega sodišča. Pukovniku (III. r.) so enaki: predsednik upr. in prizivnega sodišča, redni vseuč. profesor in pa zastopnik pokrajinskega namestnika. S podpukovnikom (IV. razr.) so izenačeni sodniki upravnih in prizivnih sodišč, predsednik okrožnega sodišča, vseučilišni profesorji, veliki župan, ravnatelj srednjih šol s 20—30 let službe in pa srednješolski profesorji, ki služijo že 22—30 let. V V. razred k majorju daje vlada sodniške okrožnih sodnij, docente, profesorje od 16—20 let službe in načelnike. S kapetanom I. kl. (VI. razred) so enaki okrajni sodniki, docenti, nadzorniki in profesorji od 10—15 let službe. Kot kapetane II. klase (VII. razred) se traktira vladne tajnike, sodnike in pa profesorje s 4—9 letno službo, srednješolski suplenti, komisarji politične uprave so enaki poručniku (VIII. razr.) in drugi akademično izobraženi uradniki, pristavi ali adjunkti, konceptisti itd. so pa v isti vrsti kot mlečnozobi absolvent oficirske šole ali pa podoficir, ki je dosegel čin podporučnika — to je IX. razred.

S tem je država militarizirana in uradništvo je podvrženo vojski, ugled uradniškega stanu je uničen in posledice se bodo kazale v tem, da se bodo poštene in sposobni ugibali uradniške službe, v njo pa bodo tiščali oni, ki hočejo z zlorabami raznih vrst to doseči, kar vlada noče dati in pripoznati

«Vojska je prva, vojska je nad vsemi», — to so doslej vpili samo nekulturni in v politični strasti razdivjani listi, sedaj si je pa tako naziranje prisvojila tudi vlada, ki je tako sramotno deklasirala uradništvo. Za pravično rešitev urad-vprašanja v Beogradu nimajo smisla, ker deli vsakokratni beograjski režim uradnike v dve kategoriji: v pristaše vlade in one, ki niso njeni pristaši. Prvih je več v srbskih krajih, drugi pa imajo večino v prečanskih deželah. In režim je za svoje privržence že poskrbel — z raznimi komisijami. Režimsko uradništvo zaseda številna mastno plačana mesta raznih komisij. Teh komisij kar mgoli v državi in izven države. Poglejmo le komisijo za nabavo reparacijskega blaga v Nemčiji. Tu so le režimski ljudje z bogatimi dnevnicami in postransko «zarado». Potem posvetovalno komisijo za reško vprašanje. V Beogradu je številna komisija za ruske begunce. Tu ima vsak član po 100 dinarjev na dan. Pri tej komisiji, ki pravzaprav nič ne dela, ne sodelujejo le uradniki, ampak tudi vodilni politiki režima. Sedaj se je osnovala posebna izseljeniška komisija, katere člani bodo zaslužili po 130 dinarjev na dan — seveda poleg svoje uradniške plače. Ta denar bo šel iz žepov najrevnejših ljudi, ki so tako revni, da si morajo iskati kruha v tujini. — Komisija za sekvestre dobiva kar mesečno plačo. Vsak član te komisije dobiva poleg svoje uradniške plače še 1000 dinarjev na mesec od države. Da pa se tu baje tudi postrani zaslužijo še mnogo več!

Tu pa so naštet le nekateri vzgledi. Takih komisij je še cela vrsta. Tako skrbi režim za svoje ljudi. Potem ni čudno, da ti ljudje niso ravno navdušeni, da bi podpirali slovenske in hrvatske tovariše. Mislijo si, če hoče biti starejši profesor kaj več od poručnika, pa naj podpira režim in drugače koj «zaradi», če pa noče in ne zna, mu je pa itak vsaka plača previsoka in če gre, se bodo na njegovem mestu znašli drugi, ki imajo sicer manj obrazbe, a zato tem več smisla za režim in pa njegov duh.

Izenačenje uradniških in oficirskih činov, o katerem smo govorili, se pa tiče samo osnovnih letnih plač in ne sme se pozabiti, da se bodo doklade z različno mero delile. Najnižji oficirski čin bo vlekli z raznimi dokladami za stan, obleko, konja itd. efektivno večjo plačo, kakor pa uradnik precej višjega plačilnega razreda z večjo osnovno plačo, a zato manjšimi dokladami.

V duhu vlade, ki tako postopa z uradniki, govori menda pred zagrebškim sodiščem morilec Krušič ko pravi: V žandarmerijski šoli so nas oficirji učili, da lahko 12 civilistov prej pogine, kot bi se enemu žandarju kaj pripetilo.

Politični položaj.

Stališče Slovencev. Na seji vodstva SLS v Celju je takole označil naše stališče g. dr. Korošec: Slovenci smo zase narod in kot tak imamo pravico, da o svoji usodi sami odločujemo. Mi smo se že predelili in dejali, da hočemo ostati v mejah sedanje države, da pa hočemo imeti v njej svojo avtonomijo, ki se bistveno ne razločuje od federacije. To je slovenski rod jasno povedal pri volitvah v ostavodajno skupščino in pri zadnjih volitvah v narodno skupščino, ko je izvojeval zmago nad geslom: avtonomija Slovenije. Nihče, ne Srbi, ne Hrvati, s katerimi slednjimi nas veže prijateljstvo v skupni borbi, nima pravice odrekati nam naše pravo, da smo narod. Kljub temu pa nam je odreka srbski narod in nam noče dati, za kar smo se opredelili, avtonomije ali federacije. To moramo kvalificirati kot nasilje! Zanašajo se, da bo prišel čas, ko bo začel slovenski narod drugače misliti, toda noben narod se ni razvijal nazaj od svobodnega mišljenja k suženjskemu. Zato se naš narod tudi ne bo odrekel svoje državnopravne ideje in je nemogoče z brahijalno silo prisiliti nas, da bi drugače mislili. Ni toliko pušk, ne toliko vislic, ne toliko ječ, da bi z njimi mogli udušiti željo slovenskega naroda po svobodi, kakor si jo je sam zamislil v tej državi.

Minister o reškem vprašanju. Na zadnji seji ministrskega sveta je zunanji minister dr. Ninčič poročal o reškem vprašanju. Vesti, ki so se te dni širile, da so se pogajanja med našo in italijansko delegacijo prekinila, so deloma resnične. Ker naša delegacija noče popustiti od svojega stališča, je Musolini organiziral napad na našo delegacijo in ustavil v javnosti prepričanje, da se v reškem vprašanju ne sme popuščati. S tem je hotel čim več izsiliti iz naše delegacije, posebno z ozirom na našo notranjo nekonsolidiranost. Naša vlada doslej v tem vprašanju še ni zavzela svojega stališča, marveč je stavila italijanski vladi neobvezan predlog, da bo popustila v reškem vprašanju, če dobi kompenzacije na račun Zadra. Italijani so predlog že v naprej odklonili in razgovodi so bili prekinjeni. Minister ni povedal, odnosno ni dal v javnost, kako stališče bo vlada sedaj zavzela, opaza se pa, da bo napram Italijanom zopet popustljiva, ker so v tej stvari neposredno zainteresirani Slovenci in Hrvati.

Nemci in Radičeva stranka. Na seji glavnega odbora HRSS je izjavil Radič, da bo začel agitirati tudi med nemškimi kmeti ter izdajati list «Freies Heim». O tej Radičevi nameri je prineslo glavno nemško glasilo «Deutsches Volksblatt» uvodnik, ki zaključuje z besedami: «Mi Radičevega pokreta med Nemci ne smatramo za narodnopolitično zadevo, ampak kot državnotpolitično. Radič naj le izdaja svoj «Freies Heim», kakor mu drago. Dokler bo kazala beograjska vlada napram nemškemu poslanskemu klubu tako nerazumno, kot je za kulturne, gospodarske in politične zahteve Nemcev kot doslej, bodo nemški politični voditelji ostali napram Radičevi agitaciji mirni («Gewehr bei Fuss») in čakali, naj se stvari razvijajo, kakor se hočejo.»

Iz Beograda bi radi osnovali novo hrvatsko stranko. Iz Beograda prihaja na dan želja, da treba uprizoriti med Hrvati agitacijo za ustanovitev nove stranke, ki bi bila pripravljena sodelovati z Beogradom. To novo hrvatsko stranko bi bili dolžni podpirati radikali in demokrate. Sedaj, ko že prihaja Beogradu vroče radi spora s Hrvati in ko zavzema ta spor od dne do dne obširnejše dimenzije, sedaj bi rad Beograd organiziral nekako novo stranko. Hrvati že danes zagotavljajo v očigled agitaciji za to novo stranko, da se bodo razbili ter razblinili vsi tozadevni poiskusi radi organiziranega hrvatskega odpora. Vsi res hrvatski inteligenti ter politični voditelji so si v tem oziru edini, da se hrvatska inteligenca ne sme odvajati od naroda in nikakor ne postavljati proti narodu. Vsi beograjski poiskusi za sno vanje novih in beograjskemu centralizmu naklonjenih strank se bodo končali s fiaskom za morebitne hrvatske izdajice ter za Beograd.

Bogati politiki. Pri neki debati v parlamentu je očital zemljoradniški poslanec Moskovljevič radikalni stranki, da ima same voditelje, ki so silno obogateli v politiki. Radikali so vzrojili, da to ni res, poslanec Moskovljevič je pa zahteval, naj pustijo ugotoviti premoženjsko stanje svojih prvakov, če si upajo, naj se ugotovi tudi to, kar so nekateri dali prepisati na svoje žene.

Po svetu.

Francosko posojilo. Časopisje zadnje čase poroča, da bo Francija dala Jugoslaviji 300 milijonov frankov posojila v svrhu oboroževanja. V zvezi s tem pa poroča italijansko časopisje, da namerava Francija mesto posojila prepustiti Jugoslaviji Wranglovo mornarico, katera je pobegnila pred bojševiki z generalom Wranglom. To bi bilo menda slabo posojilo, ker se ta mornarica sestoji večinoma iz starejših ladij, ki niso veliko vredne. Poleg tega pa si te ladje privzaja še ruska država, ki jih je že več-

krat zahtevala od Francije in bi gotovo protestirala proti takemu načrtu.

Novim škofom v Trstu je imenovan dr. Alojzij Fogaar, bivši gimnazijski profesor. Rodom je novi škof iz Podgore pri Gorici, mati mu je Slovenka.

Na Dunaju se je vršil kat. shod od 23. do 30. junija. Shoda se je udeležilo nad 250.000 oseb. Dne 1. julija je bil slavnostni obhod. Ob tej priliki so manifestanti najbolj navdušeno pozdravljali predsednika — prelata dr. Seipla.

Obračun in odplačilni dogovor medvojnih dolgov zahteva angleška vlada od naše države. Angleži izkazujejo našega dolga v višini od 4 milijarde dinarjev ter zahtevajo, naj se takoj določi način odplačevanja in začne odplačevati. V Beogradu trdijo, da niso toliko dolžni. Je razumljivo, ker knjig niso vodili, drugi so pa vsi pisali in bodo sedaj tudi neizprosno tirjali.

Bolgarski komunisti, ki so ob prevratu bili nevturalni, so zavzeli zdaj novi vladi sovražno stališče. To je posledica govora Zinovjeva na seji izvršilnega odbora komunistične internacionale v Moskvi. Bolgarski komunisti imajo zdaj parolo, da z zemljoradniki skupaj stopijo v opozicijo proti novi meščanski vladi v svr ho ustanovitve kmetsko-delavske vlade. Nova vlada je vsled tega zelo vznemirjena ter pošilja v svet raznovrstne vesti o razkritih komunističnih zarotah, da bi s tem utemeljila pogrome, katere je začela na veliko izvajati proti delavstvu. Pri tem delu je začela kot pomočnike in svetovalce klicati nazaj Wranglove oficirje, ki so bili pod prejšnjo vlado izgnani iz Bolgarije.

Beleške.

Italijani in Jugoslavija. Danes se čujejo glasovi iz Beograda, kako važno je za nas vprašanje Reke in Sušaka in kako se od italijanske strani kršijo mirovni dogovori. Vprašati moramo, s čim je naša vlada pokazala, da smatra vprašanje Reke in Sušaka za važno in kaj je storila za izvršitev mednarodnih dogovorov? Zakaj se ni poslužila pravic, ki jih dajejo ti dogovori? — Zunanji minister dr. Ninčič je izjavil, da je srečen, ker je lahko govoril z Musolinijem, ki «ve, kaj hoče», — Beograd je dal Musoliniju najvišji red belega orla in s tem so mislili beograjski modrijani, da so najboljšo uredili odnošaje med Italijo in državo SHS. Sedaj pa sporoča odlikovani Mussolini beograjski vladi, da hoče rešiti reško vprašanje z uničenjem rapalskega dogovora in santmargheritske konvencije in da bo, če bo treba Evropo postavil pred fakt — zasedene in pirsvojene Reke. Prej je Beograd s srbsko-italijanskim prijateljstvom strašil Hrvate, danes pa vprašuje, kaj oni rečejo k temu nastopu Italije.

Beograd o atentatu na Pašiča. Po Beogradu se še vedno o atentatu širijo najrazličnejše vesti. Prvi del prispevajo novinarski in politični krogi, drugega pa oskrbuje trg in kavarna. Beležili smo že, da nekateri listi namigujejo na tesne zveze Pašiča s pokojnim atentatorjem očetom, ki je bil tudi med atentatorji na kneza Mihajla, in pa na neke neizpolnjene obveznosti Pašiča, ki naj bi sina nagnale do maščevalnega poskusa. «Balkan» zopet primerja atentat na Pašiča z atentatom na Draškovića ter namiguje na neko tajno roko iz političnih krogov, ki se hočejo z zarotami preriti do oblasti v državi. «Balkan» razmišlja o atentatorjevih besedah nekemu bivšemu šefu ministrstva: «Pozdravi naše prijatelje in reci, da sem vzel vse na sebe», o vzoru bolgarskega preobrata, o Hercigonja-Pribičevićevi aferi in pa o tem, da je ozadje Draškovićeve smrti še vedno neobkavanseno, četudi je atentator že davno pod zemljo. — Po kavarnah in trgu se pa širijo vesti, ki so precej smešne in tudi precej značilne. Vsi vedo povedati, da se atentatorju v zaporu zelo dobro godi, potem pridejo eni, ki pripovedujejo ter razlagajo, da se je «atentat» izvršil na račun neke francoske fabrike za posebne avtomobil-ske tipe. Na senzacionalen način je hotela fabrika pokazati, kako varni so njeni izdelki pred revolverskimi atentati. Najdejo se celo drugi, ki trdijo, da je Pašič sam pripustil to ameriškano reklamo «haute-volée-auta», to je: avtomobila za visoke osebnosti. To se govori vpriču vseh detektivov, piše se po listih in vse kaže na to, da tako in še bolj zmedeno ter fantastično govorčenje nikomur ni neljubo. Nekdo je zopet raznesel vest, da dobijo ministri v jamstvo osebne varnosti 16 oklopnih avtomobilov, kakor nekdanj vojaški poveljniki po bojiščih, drdrali po Beogradu, če se ne bi morda rajši preselili v Zagreb ali Ljubljano, kjer je osebna varnost mnogo večja in kjer se vsaj atentatorjev po tradiciji ne najde. Kulturen Beograjec to potrdi in če se drugi rogajo «mirotvorni zagrebški republiki», mora priznati, da je tam vsaj mir in da se morajo v Beogradu oblastniki skrbno varovati zahvalnih dokazov od strani naroda.

Bojkot Beograda napram Zagrebu. «Hrvat» piše: Opozicija Zagreba ter Hrvatov napram Beogradu radikalom ne da miru. Vsaki dan priroma iz Beograda kak nova naredba, ki ima namen: Zagreb ter Hrvate ma-

terijelno oškodovati. Sedaj pa je začelo beograjsko časo pisje hujskati na izvedbo sledečega bojkota Beograda proti Zagrebu: Pred vsem bi morala radikalna vlada ustaviti Hrvatom kredit. Na ta način bi Srbijanci udarili hrvatske industrialne ter trgovske kroge tako, da bi ti pritiskali na Radiča in on bi bil primoran spremeniti svojo dosedanje politično taktiko napram Beogradu. Drugi bojkot pa bi naj bila prometna izolacija Zagreba. Kakor znano, gre preko Zagreba naš glavni notranji in mednarodni promet. Ako bi začel Beograd glede prometa bojkotirati Zagreb, potem bi se moral celotni promet naravnati preko Subotice. Ravnoakar označenim bojkotnim načrtom radikalov napram Zagrebu pa ne pripisujejo Hrvati nikake resnosti.

Interesantna slika našega administrativnega aparata. Sarajevski listi se zadnji čas bavijo z velezanimivo afero, v kateri se vidi, kako daleč gre korupcija tudi pri najvišjih članih uprave. Sarajevska mestna občina je namreč prosila za koncesijo na reki Železnici. Komisija strokovnjakov je predlagala, da se koncesijo podeli občini. To strokovno mišljenje je morala občina poslati poleg svoje prošnje preko inšpektorja voda Bore Štefanoviča ministrstvu. Ker pa je za ravno isto koncesijo prošil sorodnik Štefanoviča, neki Savič, je gospod direktor vode samolastno spremenil na ministrskem listu mišljenje strokovnjakov ter ga označil kot neosnovano. Radi tega so inženirji strokovne komisije tožili direktorja Štefanoviča radi razžaljenja časti. Sodnija ga je prvokrat oprostila na podlagi tega, ker je ministrstvo, hoteč Štefanoviča rešiti, poslalo sodniji kriv prepis spisa, po katerem ne bi Štefanovič ničesar zakrivil. Med tem pa se je tožiteljem posrečilo dobiti v roke pravi spis, na podlagi katerega je bil Štefanovič vkljub vsem intervencijam namestnika Vuloviča obsojen na deset dni zapore. Zanimivo pa je to, da je Vulovič, kateremu je Štefanovič izposloval več dobro-nosečih koncesij za protiuslugo pri ministrstvu, intervenciral, da je Štefanovič za časa njegovega procesa dvakrat napredoval. Vlada ga seveda ni suspendirala in bo po odsedeni kazni zopet svojo službo lahko nastopil.

Štiri smrtne žrtve Drave.

V noči od 9. na 10. t. m. so zahtevali valovi Drave zopet štiri smrtne žrtve. Za nas štajerske Slovence bridki smrtni slučajji so se zgodili ter doigrali takole:

Minulo nedeljo je obhajal v Rušah premicijo gospod Kupčič, pridigoval pa mu je gospod župnik od Sv. Trojice v Halozah Janko Baznik. V pondeljek po premiciji se je odpeljal gospod Baznik v spremstvu premicijanta Rudolfa Ribiča in bogoslovca gospoda Jožefa Držečnika s popoldanskim vlakom na Brezno na obisk k tamošnjemu gosp. župniku Miroslavu Volčiču. Ko so dospeli gostje v Volčičevo župnišče, njega ni bilo doma, ampak se je bil ravnokar odpeljal preko Drave in hotel na godovanje proti Vuhredu k znani rodbini Hirschman, sedaj Kac. G. župnik Baznik je hotel na vsak način govoriti z gospodom Volčičem, je pa šla župnikova dekla po cesti naprej iz župnišča in klicala g. župnika Volčiča, ki jo je mahal ob desnem bregu Drave proti Hirschmanovim. Gospod župnik je razumel klice in mahal z roko, naj pridejo gospodje za njim, on jih bo počakal. In res, gostje so se popeljali s pozneje tako usodepolnim brodom preko Drave in so šli potem vsi štirje k Hirschmanovim na godovanje hišne gospodinje.

Po noči ob pol 12. uri so vsi štirje ostavili dom godovanja in so prišli okoli en četrta na eno čez polnoč do broda, (ki je nad brezniskim mostom in cerkvijo ter služi samo za prevoz potnikov. Je bolj majhen čoln.) in zbudili brodarja Josipa Mazaj, da jih naj prepelje, da bodo vsi prenočili pri Volčiču, ker sicer bi imeli na most in potem v župnišče dobre tri četrta ure, z brodom pa samo nekaj minut. Brodar je odpel brod in štirje potniki so vstopili. Komaj pa se je začel pomikati brod in bil oddaljen od kraja dake 4 metre, se je odtrgala železna vrva, za katero je bil čoln pripet potom škripca na glavno vrvo. Čoln je začel sedaj brzeti na valovih navzdol in ravno med brodom in mostom je najhujši padec Drave, valovi vrve premo skalovja in ob najnižjem vodnem stanju se voda tamkaj silno peni in visoko valovi. Noč je bila temna ... nesrečneži so se takoj zavedli, da so v smrtni nevarnosti in začeli so se truditi na vse kriplje, da spravijo čoln h kraju in se rešijo. Železniskega čuvaja pred breznisko postajo je iz spanja dvignilo kričanje: na pomoč, krmilo prav uravnaj, izmetavajte vodo iz čolna! (Valovi so namreč pljuskali vodo v čoln.) Čuvaj je v vsej naglici zagrabil dolg drog z železnim kavljem in odbrazil k Dravi, da priskoči na pomoč nesrečnežem. Čuvaj sam pripoveduje, da so bili že blizu kraja in je malo manjkalo, da ni dosegel čolna z drogom in ga ustavil. Ko je čuvaj lovil čoln, pa je v temni noči zabredel v potok, ki priteče iz hribov v Dravo in ni mogel preko. Ko je obšel potok, mu je že izginil čoln z žrtvami iz vidika navzdol proti mostu. Slišati je še bilo obupne krike iz čolna, k je z vso silo priletel na skalo v sredini Drave — takozvano Rižnikovo peč, in se razbil na drobne kose. Po silnem trku ob skalo in po razbitju čolna ni bilo slišati nič več, valovi so igrali svojo grozno smrtno nagrobno štirim duhovniškim žrtvam. Od petih nesrečnežev se je rešil samo brodar. ki se je po razbitju čolna oklenil desek, ki so bile položene preko dna čolna in na teh se je rešil na suho pri Času, ostali pa so utonili. Od razbitega čolna so dosedaj našli pri železniški čakalnici štev. 22 pod mostom samo ograjo, ali obojestranski naslonjač, drugega nič; od ponesrečenih žrtvev pa dosedaj prav nič.

Vsi, ki poznajo Dravo pred falskim jezo, pravijo, da žrtve niso preko Fale, ampak, da jih bo voda spustila na površje. šele čez 8—10 dni.

* * *

Župnik Miroslav Volčič je bil rojen v Mariboru 18. julija 1874 in posvečen 25. jul. 1897. Od 1. 10. 1909 je župnikoval na Breznu. Rajni je bil nepopisno blaga duša, radodaren, gostoljuben, marljiv ter nadarjen dušni pastir, kakor jih je malo. Brezno je zgubilo z Volčičem svojega dušnega in tudi krušnega očeta. Med vojno je bil župnik Volčič v Gradcu zaprt zaradi srbofilstva. Župnik Janko Baznik se je rodil pri Sv. Križu pri Kostanjevici na Kranjskem 14. 10. 1885 in bil posvečen 25. 7. 1909. Med vojno je bil vojni kurat in še-le komaj dobro leto je župnikoval pri Sv. Trojici v Halozah. Bil je izvanredno močne postave, blagega srca, dober pridigar in kot pevec-tenorist. Premicijant Rudolf Ribič je rodom Tržačan in sicer se je rodil 22. 1. 1900 in bi bil premiciral 5. avgusta t. l. pri svojih sorodnikih pri Sv. Jerneju pri Ločah. Jože Držečnik pa je še-le komaj končal drugi letnik bogoslovja, je bil rojen 7. 4. 1902 in sicer v Ribnici na Pohorju.

* * *

Skupaj je objela dve moško krepki in dve fantovski mladi žrtvi majka smrt, skupaj jim svetila večna luč in nad zvezdami na svidenje, nepozabni nam bratje!

Dnevne novice.

Jutrovci in veselje. (Dopis iz Slov. Bistrice). «Jutro» napada tukajšnje duhovščino, češ, da na Vidov dan niso razobesili narodnih zastav. Pa Vidov dan ni dan veselja, ampak žalosti. Zato tudi cerkev v žalni obleki opravlja cerkvena opravila in moli za padle junake. No tukajšnji Jutrovci pa so mnenja, da le takrat prav obhajajo ta resni dan, ako plavajo čeli dan v veselju in popivanju in pozno v noči po policijski uri vlačijo svoje mačke na dom.

Mariborski ljudski oder v Rogški Slatini. V nedeljo, dne 8. julija je v sporazumu z zdraviliškim ravnateljstvom posetil del igralskega zbora mariborskega Ljudskega odra Rogško Slatino in v tamkajšnjem Zdraviliškem domu uprizoril Halbejevo dramo «Mladost». Igral je pred prazno dvodano in pred tridesetim udeležencem demonstriral, da se ne boji orjunaških anonimnih groženj in gre s prežiranjem preko neupoštevanja od strani njih, ki so bili informirani o umazani protigigiaciji, a niso ničesar ukrenili proti, četudi bi bila to njih prokleta dolžnost. Peščica gledalcev — večinoma hrvatskih gostov zdravilišča — pa je sledila z ljubeznijo podani igri s hvaležnostjo in obilnim priznanjem. Na stvar se povrnemo še prihodnjič obširneje.

Iz Selnice ob Dravi. Dne 8. julija je bil pogreb žene 100procentnega invalida gospe Marije Kunej. Da je bila pokojnica jako priljubljena, je kazala velika udeležba pri pogrebu, na katerem je ob gomili blage pokojnice držal gospod Kaučič iz Maribora jako lep nagovor, povodom katerega je bilo marsikatero oko solžno. Blagi pokojnici želimo večni mir, preostali rodbini pa naše iskreno sožalje.

Eksperiment. Na ukaz eksperimentatorja opravil je babiške posle inšpektorat državnih železnic v Ljubljani. Rodilo se je dete «seksijski lečnik»; njegovo rojstvo se je prijavilo v časopisih in se mu poje čast in slavo ter obeta sijajno bodočnost. Dete pa ni življenja zmožno, kar je dognalo 46 železničnih zdravnikov južne in državne železnice. Ima vodo v glavi in nobena sol mu ne pomaga. Najbolje ga je hitro krstiti z imenom: «redukcija zdravja.» Očetu nesrečnega bitja svetujemo glede preventivnih mer, da naj preskrbi železničarjem v prvi vrsti eksistenčni minimum, da ne bodo vsled slabosti padali pod kolesa in vsled pomanjkanja krvi v službi omedlevali. Podpisana organizacija se je obrnila na novoustanovljeno generalno direkcijo drž. železnic v Beogradu in izjavila za svoje člane, da so isti pripravljeni prevzeti še nadzorovanje stranišč, golazni, stanovanj po vagonih (katere tudi priporočamo eksperimentatorju), ako se jim nudi vsaj nekaj plačila. Dokler pa se to ne zgodi, ostane cavete v veljavi. Toliko v vednost tovarišem in javnosti. — Organizacija zdravnikov državne in južne železnice za Slovenijo.

Ob priliki železniške nesreče. «Obzor» poroča: Brzovlak Niš—Beograd je imel nesrečo in je bilo ob tej priliki težko ranjenih več oseb. Ko je bilo treba prenesti ranjence, je prinesel železniški zdravnik tako polamana ter raztrgana nosila, da sploh niso bila za rabo. Nesreči najbližja postaja Lapovo sploh ni imela predpisane postajne lekarne, ranjencem se ni mogla ponuditi niti najmanjša pomoč. Pa ravnokar našeti postaji so samo «prelazi», bi rekli v Beogradu, a pogledjte si kolodvor prestolice. Beograjski kolodvor je bil ob 5. uri v jutro obveščen, da se pripeljejo s prvim vlakom ranjenci. Vlak z žrtvami je došel v Beograd po pol 10. uri, a železniški zdravnik ni pripravil niti nosil. Ambulanca beograjskega kolodvora v obče nima nosil, a prevozna nosila so popolnoma nerabna. Treba pa pribiti, da je bilo kupljenih v minulemu letu 250 novih nosil. Tako poročajo o prevozu ranjencev beograjski listi, ki sicer vedno kričijo, da prihaja vse zlo uradniške zanikarnosti in malomarnosti iz vrst uradništva Radičeve in Korošičeve stranke.

Postopanje Grkov z Jugoslovani. Dnevno prinaša časopisje vesti o čudnem postopanju naših «zaveznikov» Grkov z državljani jugoslovanske narodnosti. Zadržajo jih še hujše kakor Arnavte. Dasi ko naši vladi vsa ta dejstva poznana, se vendar ne zgane, da bi priborila našim bratom, zatiranim od grškega nasilja, vsaj malo svobode. «Južna zvezda», ki izhaja v Bitolju, prinaša zopet dokaz grškega barbarstva. Neki Jugoslovian je dezertiral iz

grške vojske, pa ga oblasti niso mogle izslediti. Radi tega so zaprli njegovo ženo, istotako Jugoslovanko ter so jo hoteli z mukami prisilit, da izda skrivališče svojega moža. Ker se jim to ni posrečilo, so jo po strašnem mučenju prisilili, da se je odrekla svojemu možu, potem pa so jo hoteli omožiti s tistim, ki bi največ plačal. Uboga žena se ja takemu postopanju uprla, pa so jo zopet odvedli v ječo. Šele čez par tednov se je njenim vplivnim prijateljem posrečilo izposlovati od oblasti, da so ženo izpustili. Predno pa je bila izpuščena, so jo na najgriši način zlorabili.

Davek in kuponi za vojno odškodnino. Cicvaričev «Beograjski dnevnik» osvetljuje opozicijo, katero so v zadnjem posvetovanju finančnega odbora vodili narodni poslanci Jankovič in Žujović proti obdavčenju in kuluku. Pravzaprav ne toliko proti kuluku, kakor pa proti ponovnemu obdavčenju. Vlada se je majala, Pašić je pretil z demisijo, toda nazadnje se je opozicija pomirila, ko je finančni minister obljubil, da lahko Srbi plačajo polovico davka z boni na vojno odškodnino. Zvedelo se je namreč, da imata opozicijskega Jankovič in Žujović kupone za vojno odškodnino v znesku 30 milijonov dinarjev.

Policijski zapor v Bosni. Bosno hočejo radikali popolnoma posrbiti. Upravljajo celo deželo po srbijanskem receptu ter uvedli v vse državne ustanove balkanske običaje. Tako so uvedli tudi v zapore surovost, ki je popolnoma podobna srednjeveški, da namreč jetnika mučijo, hoteč mu s tem izsiliti priznanje. To mučenje ima lahko žalostne posledice, kakor svedoči notica v «Pravašu»: Policija je zaprla nekega mladeniča. V zapor je šel popolnoma zdrav, ko so ga pa čez tri dni izpustili, so ga morali iz zaporov domov prenesti. Par dni je še živel, potem pa umrl. Na telesu je imel vse polno plavih lis, sledov udarcev, ki jih je dobil v zaporu. Istotako je bil nedavno zaprt neki musliman, katerega sta v celici pretepala policaj in ječar. Tepla sta ga z jermenimi toliko časa, da se je onesvestil. Ko je prišel k zavesti, je ležal na tleh celice ves v krvi. Zahteval je od ječarja, da ga pelje k zdravniku. Moral pa je čakati tri dni, predno se ga je ječar usmilil, ter ga peljal k zdravniku. Seveda so se udarci samo malo poznali. Vendar je zdravnik ugotovil težko telesno poškodbo, ki jo je pretepanje povzročilo. Jetnika so izpustili, policaju in ječarju pa se ni nič zgodilo. Nemoteno lahko pretepepa še nadaljne žrtve.

Špijonaža in golobi. Te vrste špijonaže se je zadnji čas že večkrat konstatirala in sicer se je dognalo, da jo uporabljajo Madžari in Italijani. Spravljajo namreč v našo državo golobe-pismo-onoše, katere potem njihovi špijoni z izdajskimi podatki izpušijo ter golobi lete nazaj v kraj, kjer so bili vzgojeni. Tako so na primer koncem preteklega mesca orožniki ubili na otoku Hvaru takega goloba-pismo-onošo, ki je imel na nogi obroček iz gumija z znakom «A. 472», pod krilom pa majhen aluminijast tulec v katerem je bil papir z nerazumljivimi znaki. Goloba so oddali policiji, ki bo skušala znake razrešiti, ter dognati, kaj Italijani nameravajo s temi golobi.

Zverski sin. Stjepan Lešković iz Zakšnice pri Zagrebu je umoril svojega očeta na zverinski način. Z nohti mu je razdrapal vrat ter pretrgal odvodnico. Potem ga je davil tako dolgo, da je stavec v največjih mukah izdihnil. Po zločinu se je skril v gozdu, kjer so ga orožniki že drugi dan zasledili. Ko so mu očitali umor, se je samo nasmejtal ter rekl, da je bil že tako čas, da oče umre, Niti rok si ni opral od krvi, ki je tekla iz očetovega vratu. Sosedje, ki so starega moža zelo spoštovali, so hoteli zločinskega sina linčati ter so ga orožniki komaj rešili pred razjarjeno množico.

Vinska kriza v Banatu. Vinogradniki imajo še 40 tisoč hl neprodanega lanskega vina in radi tega nimajo potrebnega kapitala za obdelovanje vinogradov. Interesantno je, da stane liter vina v Vršču 1 D, prevoz od Vršca do Slovenije pa pride po 4 D na liter. Radi tako visokih prevoznih stroškov nihče ne kupuje vina v Banatu in letos je že par tisoč vinogradov neobdelanih.

Oljčni nasadi v naši državi. Po službenih podatkih je v naši državi 8,420.316 oljkovih dreves, ki dajo na leto približno 6000 hektolitrov olja. Poslednji dve leti polaga državna uprava velikot zanimanje za to panogo našega gospodarstva, ki uspeva v Črnigori, Dalmaciji in Južni Hercegovini. Ker je pridelovanje olja velike važnosti za celo državo, ki bi drugače bila navezana na uvoz, na drugi strani pa tvori skoro edini prihod tamošnjega prebivalstva, zato bi ga morala država na vsak način pospeševati.

Produkcija bombaža v Srbiji. Srbija prideluje precej bombaža, zlasti v Tikveškem, Tetovskem in Bregalniškem okraju v Južni Srbiji. Oblasti zelo pospešujejo pridelovanje te za nas tako važne rastline. Letos znaša obsejana površina 12000 ha; z ozirom na ugodno vreme, ki zelo vpliva na razvijanje bombaža, se računa, da bo letošnji pridelek znašal prek 3000 stotov. Kakovost bombaža je izvrstna ter lahko tekmuje z ameriškim in ruskim bombažem. Ako se posreči in izplača gojitev te rastline, bo to velika pridobitev Južne Srbije, ker se bodo kraji, ki dosedaj niso prinašali druge koristi, kakor da so služili ovcam za pašnike, spremenili v bombaževe nasade, ki bodo koristili producentom, pa tudi tekstilni industriji, ki se bo v Macedoniji lahko razvila.

Dunajska medicinska fakulteta priredi od 17. do 29. septembra 1923 X. mednarodni zdravniški nadaljevalni tečaj s posebnim vpisovanjem terapije. Obiskovalci tečaja imajo plačati le vpisnino, katera znaša 100.000 a. K. Reflektanti naj priobčijo ime ter morebitne želje tajniku dr. A. Kronfeldu, Wien IX., Porzellangasse 22.

Jugoslovanski usmiljeni bratje se pripravljajo za novo bolnišnico v Ljutomeru, katera bo v večjem slogu zidana, za moške in ženske bolnike. Zdaj bodo začeli nabirati mile darove in prosijo blage dobrotnike za pomoč in podporo ubogim trpinom. Bog bo darovalcem

dober plačnik. Blagor usmiljenim, ker oni bodo usmiljenje dosegli.

«Pesmarica Glasbene matice». Povodom proslave 25 letnice Glasbene Matice leta 1897. izšla je pesmarica Glasbene Matice, ki se je med našimi pevskimi krogi tako priljubila, da so že tri izdaje popolnoma razprodane. Ob priliki 50letnice sklenil je društveni odbor, da izda to pesmarico v nekoliko predelani izdaji in v večjem obsegu na novo. Ta pesmarica je sedaj dotiskana ter se dobiva v našem književnem trgu. Obsega 1—3 moške zборе, od katerih je 64 na novo uvrščenih, ostali pa so sprejeti iz prve izdaje. Pesmarica stane broširana 50 dinarjev, vezana v celo platno pa 64 dinarjev. Naroča se v Matični knjigarni na kongresnem trgu. Društva, ki naroče vsaj 10 izvodov skupno, dobijo broširano pesmarico za 40 din. Vsem prijateljem slovenske pesmi priporočamo najiskrenejše to pesmarico v nakup

Orjunaške.

Prvovrstna posebnost iz «grede» mariborske Orjune. Očividec ter soudeleženec nam poroča iz Ruš: Pred nedavnim časom se je napotila bojna četa mariborske Orjune, broječa kakih 15 «junakov», v Ruše na patroljni izlet. Korakali so kot pravi jugoslovanski borci v varnostno zastraženem pohodu, zavarovani so bili proti kakemu napadu iznenada ter zasede od vseh strani. Orjunski hrabri četi pripelje že v bližini Ruš nek kmetič nasproti voz, v katerega sta bila vprežena dva vola — ali junca, po domače povedano. Ko zapazi kmet ta bližajoči se mu vojni pohod, se hoče izogniti orjunskim komitom in šviga z bičem po živini, po kmetško govoreč: «Ajs — ha — ajs!» (Ajs pomeni pri živini k roki, stija pa od roke. Op. ur.) Kakor hitro so slišali orjunci ta nedolžni: ajs — ha — ajs, so bili vsi uverjeni: kmet jih je spoznal, da so orjunci in sedaj se jih drzne psovati indirektno za: ajs — ha — ajs (SHS) orjunce. Kmetovo živalsko komando so smatrali takoj kot osebno ter državno žalitev, kmetiča so obkolili in se pripravili na najstrožjo justifikacijo na licu mesta. Kmet se je divjakov ustrašil in začel vpiti na pomoč in res je prihitelo takoj na kraj spopada kakih pet ne klerikalcev, ampak naprednjakov (imena na razpolago), ki so se smejali ponorelim nacijonalistom, a šele pesti so razbistrile položaj tolikanj, da je kmet lahko odpeljal svoj voz, od orjunccev pa se je držal tatinski Anton Hlebs za lice, ker je dobil v boju krepko zaušnico. Naprednjaki, ki so o teli kmetiča orjunskih batin, so ga spremljali na njegov dom, kjer jih je pogostil in bil mnenja: da mariborski orjunci niso samo živali junske pasme, ampak že za eno stopnjo višje. Mi pa pravimo, da so mariborski orjunci res: ajs — ha — ajs orjunci, kajti kje drugje kot pri nas bi bil zgoraj opisani slučaj nekaj popolnoma nemogočega.

Orjunski nacijonalizem g. bivšega poslanca Mermolja. G. Mermolja iz Vrtojbe na Goriskem je že bil, odkar se je povzpел od vrtojbskega občinskega policaja do slabostojnega politika, že v vseh mogočih političnih taborih in se je sedaj usidral tam, kamor edinole spada po svoji zahrbtnosti in surovosti — v Orjuni. G. Mermolja je kot samostojni kmet organiziran orjuncem, pozdravlja Orjuno na izletih v «imenu» obmejnega ljudstva in je tudi glavni dopisnik lista «Orjuna.» V zadnji «Orjuni» št. 29 je s svojim podpisom objavil med drugo slabostojno rezanico od severne meje tudi tale stavek: «Ugotavljam, da je danes v naši narodnostni državi tu težje obstati nacijonalistu, kakor pod Avstrijo.» Kakor že znano, je g. Mermolja kmalu po izbruhu svetovne vojne pribežal brez vsakega vzroka v Maribor in tukaj okrog po okolici se je zatekal kot «našemljeni» begunec k našim pristašem, ki so mu šli v vsem radevolje na roko. No, g. Mermolja je po njegovi izpovedi izgubil na Goriskem vse, a na Pesnici si je kmalu za «nič» kupil lepo posestvo in sedaj ima drugega nekaj milijonov vrednega v St. Ilju. Begunstvo je g. Mermolji neslo in kot star veriznik je dobro znal, kje se mu je usidrati, da bo kšeft kaj nesel. Po preobratu je začel g. Mermolja kot star liberalca med samostojne, postal poslanec in s svojim od Pašiča dobro plačanim izdajstvom je znatno pripomogel k prodaji slovenske samostojnosti. Kot Efijalt slov. avtonomije, kot surovina in terorist, ki se je že tolikanj tožaril z našimi kmeti, jih ovajal oblastim itd., se je g. Mermolja tekom kratkega časa tako osovražil pri narodu, da ga je ta pri zadnjih volitvah kot izdajalskega politika kmetov koristi izpljunil in g. Mermolja se je sedaj kot vsestransko polomljeni politik zatekel v Orjuno. In zdaj kot orjuncem jadicuje, da nacijonalistu kot je on, ni prostora ob meji. Da, da, nacijonalist Efijalt, ki samo odira in terorizira kmeti obmejni narod na račun lažinacijonalizma, seveda nima in ne bo imel prostora med poštenim in miroljubnim obmejnim narodom. Ako bi bil Mermolja tako čisti nacijonalist, kot piše in govori, bi se vrnil v svojo domovino in se tam kaj boril proti največjemu sovragu Jugoslavije — proti Italiji, a se je skrtil kot zajec za severno mejo in kot bogataš a konto severno-obmejnega ljudstva laže v svet o svojem nacijonalizmu. Nacijonalistov iz juga kot Mermolja, ki so uporabili begunstvo in narodnost v to, da so na mah obogateli, imamo ob meji žalibog več kot dovolj, a so tudi osovraženi in ti ljudje nas ne bodo nikdar učili narodnosti napram Nemcem, katerih smo se branili skozi desetletja do preobrata in ko so ljudje Mermoljevega kova po jugu italijančili. Sedaj, ko je odpor Nemcev strtl, bi že bil vsakdo nacijonalist ob severni meji, tudi zajec Mermolja, a v domovino, kjer bi bil njegov lažinacijonalizem na mestu, pa se ne upa, ker je faktično narodnjak le na papirju in za svoj žep, v

istini sta mu narodnost z državo vred «kšeft», ki pa ob meji več nosi nego pa v Vrtojbi.

Orjuna razcepljena na dva tabora. Komaj rojena organizacija, kot je Orjuna, pa je po izjavi orjunskega ljubljanskega glasila že razcepljena na dva tabora in sicer: Ena smer zavzema stališče, da Orjuna ne sme imeti drugih ciljev pred seboj, kakor korist nacije in države; druga smer pa smatra za prvi cilj človeka: blagor samega sebe in korist svojega stanu. Ali z drugimi besedami: orjunci se že cepijo na prismojene fantastične idealiste in na najbolj umazane materijaliste. Kateri tabor je večji, ni težko uganiti, ako si pokličemo v spomin vsaj nekaj dosedanjih orjunskih: atentatov, vlovov, tatvin, popivanj itd. Omladinska organizacija, katere glavna plat se udinja najpodlejšemu materijalizmu, je pri fundamentu zapisana poginu.

Lažirazmah Orjune po Slovenskem Štajerskem. — Ako kdo čita «Orjuno» in njena poročila o ustanovnih občnih zborih Orjune, ki se vršijo po vseh trgih in fahrah po Slovenskem Štajerskem, potem bi morda mislil, da se organizirano tolovajstvo in razbojništvo res tako brzo širi po naši lepi domovini. Kot glavna propagatorja Orjune se razglašata po listu «Orjuni» na Štajerskem dr. Krištof (sedaj Krsto) Cazafura in Jaka Rehar. A vsa ta poročila o občnih zborih so navadna laž in izmišljotina. Danes je na deželi orjuncem k večjemu le še kak prismojen šolnik ali kak begunski kramer in nikdar drugi. G. Rehar je sam priznal, kako je n. pr. dvakrat ustanavljal Orjuno pri Sv. Bolfanku na Kogu, kjer je obakrat do nezvesti popival pri znanem samostojnem ateku županu Kolaricu in pri proslulih Zabavnikih. Pijančevanje do nezvesti, to je bil po Reharjevi osebni izjavi ustanovni občni zbor Orjune pri Sv. Bolfanku na Kogu. In kakor pri Sv. Bolfanku je tudi drugod, kjer se dobi gratis pijača za vedno žejni grli g. Rehara in g. Cazafure. Poleg pretepov, tatvin ter atentatov je tudi alkohol glavni idealni cilj jugoslovanskih omladincev, ki so organizirani v Orjuni.

Mariborska Orjuna hoče prečistiti svoje vrste. — «Kultura» razbijanja, ropov, pretepov, bombnih atentatov, tatvin in sploh tolovajstev vseh vrst je dosegla v vrstah mariborske Orjune to višino, da že predsedal orjunskega glasilu, ki svarično piše v štev. 29 to-le: «Izjavljamo, da bomo brezpogojno izključili vsakogar, ki smatra, da služi naši ideji in domovini s tem, da vprižarja škandale ter se pretepa. Kdor ne pojmuje vzvišene misli našega pokreta, kdor misli, da je Orjuna zato tu, da bo izzivala na nedostojen način neolikane incidente, ali pa se pretepala, naj ne stopa v njene vrste, ki morajo biti in ostati čiste. Kakor hitro bo mariborska Orjuna vzpostavljena, bodo brez usmiljenja zleteli iz nje vsi oni, ki ji s svojim delovanjem samo škodujejo, pa naj bodo ti tudi sicer še tako zvesti njeni člani. Nam ni toliko za število, ampak za čistost naših vrst.» Iz ravnokar citiranega je jasno kot beli dan, da se orjunci sami sramujejo orjunskega zmaja, katerega so si naslikali na steno javnosti. In sedaj hočejo čistiti svoje vrste! Ako bodo čistili, potem morajo začeti pri predsedniku Jaketu Rehar, ki je denuncijant svojih lastnih tovarišev, pretepač itd. in nehati pri tatovih Hlebs in cerkvenem roparju Stoki in potem jim ne bo ostal niti eden ne! Mariborska Orjuna naj le še potrpi s čiščenjem svojega hleva par tednov, pa ga bosta prečistila sodišče in policija in potem ne bo na prostem skoro nobenega mariborskega orjunca. Kes in pokora po smrti sta prepozna, to si naj dobro zapomni Orjuna! Orjunci vedno povdarjajo svoj idealni nacijonalizem, a ravno glede idealnosti ni pri rojstvu doslej grešila tako podlo in nizko še nobena organizacija kot Orjuna. Vsaka mladinska organizacija kaže vsaj v začetku nekaj idealov, a orjunci so bili in so v zibelki: pretepači, atentatorji itd. Ako bi bil ves naš jugoslovanski nacijonalizem po orjunsko-dejanskem receptu, potem žalostna majka naši celi državi. Tolovaj nima idealov in to si naj zapomni tudi Orjuna!

Iz Maribora.

Smrtna kosa. Dne 9. t. m. je umrl po kratki in mučni bolezni g. Nikolaj Košak, vpok. orožniški stražmojster in dolgoletni pomožni uradnik pri okrožnem sodišču, v 77. letu svoje starosti. Pogreb se vrši danes, dne 11. t. m., ob 16.30 iz mrtvašnice pokopališča na Pobrežju.

XII. fantovski večer orlovskega odseka Maribor je danes, v sredo, dne 11. julija 1923, ob 8. uri zvečer, v društveni dvorani, Lekarniška ulica 6. Dnevni red je sledeč: 1. Čitanje zapisnika zadnjega fantovskega večera. 2. Govor (brat dr. Jeraj). 3. Slučajnosti. Ker bo zlasti druga točka dnevnega reda važna za vse člane odseka, bodi udeležba točna in polnoštevilna. Proti članom, ki bodo neopravičeno izostali, se bo postopalo po Poslovniku §§ 101 in 102. Tokrat naj se tudi udeležbe polnoštevilno člani-starešine. Bog živi! — Tajnik.

Romanje na Ptujsko goro, ki ga je priredila preteklo nedeljo Krščanska ženska zveza v Mariboru, je izdalo v splošno zadovoljnost vseh udeležencev. Število udeležencev je bilo nad 1200, med temi 600 članic, ki so se odpeljale s posebnim vlakom. Pri kapeli v Župečji vasi so se romarji uvrstili v procesijo ter med molitvijo in petjem došli h Gorskemu Materi, kjer je bila takoj po dohodu tiha sv. maša s skupnim sv. obhajilom. Pred slovesno sv. mašo, ki jo je daroval g. stolni župnik F. Moravec, je imel na zbrane romarje č. g. p. Živornik propoved: o velikih nalogah krščanskega ženstva. Po končanem opravilu se je vršilo na prostem pred cerkvijo žensko zborovanje, na katerem sta govorila gg. J. Štabej in A. Krepek iz Maribora. Po večernicah so se romarji vrnili duševno pokrepčani, veseli in zadovoljni zopet nazaj. Odbor izreka tem potem vsem čč. gospodom in

govornikom iskreno zahvalo z anjih trud in naklonjenost.

Mesečni sestanek. Ker so postali prostori g. Sarneca premajhni, bodo v prihodnje sestanki Lajtersberskega izobraževalnega društva v prostorih g. Dreisigerja ob veliki cesti. Prihodnji sestanek je v nedeljo ob 4. uri popoldne. Pridite v prav obilnem številu!

Mariborski trgovski gremij opozarja svoje člane na sledeče davčne prijave. 1. Izjave za občno in posebno pridobnino za priredbeno leto 1924—25 je vlagati pri davčnem okr. oblastvu od 1. do 31. julija t. l. in so vzeti v to napoved obratne razmere za čas od 1. julija 1922 do 30. junija 1923. Potrebne tiskovine se dobe pri davčni oblasti. 2. Davek na poslovni promet. Podjetniki, ki so zavezani plačevati ta davek po knjigi opravljenega prometa, so dolžni odprijeti davek za 2. četrtletje 1923 do 30. julija t. l. in hkratu predložiti prijavo. Davkoplačevalci, katerih promet pa v letu 1922 ni prepašalno inm orajo vložiti do 31. julija t. l. prijavo o prosegal določene meje prometa 360.000 D, plačujejo ta davek metu, opravljenem v letu 1922. Kdor te prijave opusti ali jih nepravilno izstavi, izgubi pravico do pritožbe zoper poslovni davek, ki mu ga odmeri davčni odbor na podlagi uradnih podatkov. Naznanja se, da je priredba o poslovnem davku za čas od 1. oktobra 1921 do 31. decembra 1922 dovršena in bo vsem onim davčnim zavezancem, ki tega davka iz kateregakoli vzroka do sedaj niso plačevali, pri davčni oblasti soba št. 2, oziroma pri davčnem uradu in mestnem magistratu v roku od 17. do 31. julija t. l. razgrnjeni na občni vpogled.

Učenke za šivilje. Pri podpisnem uradu je na razpolago 60 učnih mest učenkam za šivilje v neko tovarno perila v Mariboru. 30 se jih sprejme takoj v delo, 30 pa nekako čez dva mesca. Sprejmejo se le dekleta, ki so prekoračile starost 14 let in so bile odpuščene iz ljudske šole ali mešanke šole. Tovarna je zelo moderno urejena, sveta in higijska. Vsi šivalni stroji so na električni pogon. Po izučanju imajo učenke zajamčeno stalno službo, ker tovarna je edina te vrste v naši državi in sta ji zajamčena napredek in obstoj. Učenke naj bodo inteligentnejše, njih starši morajo stanovati v Mariboru ali vsaj v bližnji okolici. Dekleta, ki bi želela vstopiti v zgornjo učna mesta, naj se javijo takoj osebno pri ženskem oddelku Državne borze dela v Mariboru, Slemškov trg št. 3. — Državna borza dela v Mariboru.

Okrožni dan Mariborske gasilske župe se vrši dne 29. julija v Spodnji Polskavi z vrtno veselico in se prosi, da bi se isti dan v bližini ne priredile druge veselice. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo gasilnega orodja, se vabi k obilni udeležbi!

Odsek amaterfotografov SPD priredi letos svojo prvo razstavo slik. Da bo ista dostojno izpadla, vabi odbor vse svoje člane in druge amaterje, da se te razstave polnoštevilno in zanesljivo udeležijo. Prijaviti se je treba vsaj do 25. julija, slike se pa morajo vposlati najkasneje do 11. avgusta odseku, Krekova ulica 5-I, kjer se daje vsak četrtek od pol 19. do 19. ure pojasnila. — Odbor.

Poslano. V letošnji 58. številki Vašega cenjenega lista je nekdo pod naslovom «Pravica ali kaj» opisal dogodek med menoj ter gospodom načelnikom postaje Celje in gospodično blagajničarko istotam s tendenco, ki je skrajno žaljiva za nju. Priznavam, da sem incident izvajal jaz sam v vinjenosti in da sem pri tem oba popolnoma neutemeljeno žalil. Obžalujem vse tozadevne žalitve, osobito pa tudi, da je izšla v Vašem listu notica, ki sem jo indirektno pozročil s svojim nedostojnim in žaljivim obnašanjem. Maribor, dne 6. jul. 1923. Grega Križman.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevedel Paulus.

25 «Torej vam je ljubše, da vas žali in sramoti vsak francoski plemenitaš, ki pride sem čez vodo?»

Dobro je pomeril Chauvelin svojo strupeno puščico. Margareta je pobledela, pa ugriznila se je v ustnico, da mu ne bi izdala, kako živo jo je zadel.

«To je povsem drugo vprašanje!» je odvrnila končno, ko je obvladala valovanje užaljenega samoljublja.

«Branila se bom, če me bo še kateri teh ljudi hotel žaliti. Odklanjam pa take umazane posle, pa najsi bi bili za vas ali pa za Francijo. Dovolj imate drugih sredstev na razpolago za take namene, te porabite, mene pa pustite, prijatelj Chauvelin!»

Ni ga več pogledala, obrnila mu je hrbet in odšla naravnost v gostilno.

«To ni naša zadnja beseda, državljanka», je govoril za njo Chauvelin. «V Londonu se srečamo, upam!»

«V Londonu se vidimo», mu je rekla čez ramo, — pa to je moja zadnja beseda!»

Pahnila je vrata, val svetlobe je objel njeno ponosno, vitko postavo, odeto v dragocen žamet, — in izgini-la je —

Chauvelin je ostal zunaj v temi. Svojo tobačnico je poiskal, segel vanjo in parkrat izdatno ponosljaj. Dobil je krepek odgovor, pa njegov lisičji, pretkani obraz ni kazal prav nobenega razočaranja, nobene užaljenosti, — zadovoljen smehljal, pol hudoben pol prezirljiv, mu je igral krog tenkih ust. —

VIII.

NEPREVIDNI ARMAND.

Krasna zvezdnata noč je prišla za deževnim dnem, topla noč poznega angleškega poletja, razkošno duhteča po mokri plodni zemlji in po rosnih cveticah. (Dalje prihodnjic.)

«Pekatete» najcenejše testenine. To potrjujejo vse gospodine, ki so napravile poskušnjo s tem, da so skuhale obenem te in druge. «Pekatete» so se vedno zelo nakuhale.

Molitvenik, najlepši in najcenejši, je dr. Zdešarjevo «Navodilo za pravo pobožnost do Matere božje.» V tej knjižici sta dve sv. maši. Cena vezanemu izvodu 6 din., po pošti 1 din. več. Dobi se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, pri Slogi v Ljubljani na Poljanskem nasipu 10, in po drugih knjigarnah. Kdor kupi skupaj vsaj 10 izvodov, dobi 15% popusta.

OBIAVA.

Zavarovanci inozemskih zavarovalnih družb:

ALLIANZ, ATLAS, I. ALLGEM. BEAMTENVEREIN, GISELAVEREIN, JANUS, UNIVERSALE, WIENER STÄDTISCHE VERSICHERUNGSANSTALT (vse na Dunaju) in ERSTE MILITARDIENST-VERSICHERUNGSANSTALT v Budimpešti,

kateri še dosedaj niso predložili svojih polic v svrhu žigosanja, se tem potem najuljudneje pozivljajo, da se sigurno zglase v uradnih dnevih 14., 15. in 16. julija 1923 v začasnih poslovnih prostorih naše podružnice v MARIBORU, Orožnova ulica 11, ter prinesejo seboj zavarovalne police in potrdila o vplačanih premijah od 1. aprila 1919 naprej

V interesu vseh prizadetih strank je, da se točno in zanesljivo odzovejo temu javnemu vabilu. Uradovalo se bode nepretrgoma od 8. ure zjutraj do 19. ure zvečer.

RAVNATELJSTVO za SLOVENIJO in DALMACIJO zavarovalne družbe na življenje FENIKS v Ljubljani.

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru, Stolna ulica šte. 6, r. z. z. n. z.

obrestuje od 1. novembra 1922 navadne hranilne vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti

po 5%

Vloge na trimesečno odpoved po 5½%, večje in stalnejše vloge po dogovoru od 6% do 6½%.

939

Izurjeno strojepisko sprejme okrajno glavarstvo.

Na prodaj kompletna delikatesna oprava z ledenico, marmornato ploščo na trgovski mizi. Opravo se porabi lahko za vsako špecerijsko trgovino. Ogleda se jo v Frankopanovi ulici 11, Maribor. 401

Tri 6 tednov stare pse čiste volčje pasme, eventuelno tudi psico odda Ivan Zafi, Počrežje, Maribor. 394 2

Tvrdba RUDOLF BLUM, pokrivanje streh,

Maribor, Aškerčeva ulica 22 prevzame vse vrste pokrivalskih del z opeko, lepenko, rubezoidom, smolnim cementom, originalnim Hatschek-eternitom in domačim prvovrstnim asbest-cementom, škrljem «Salond». Zaloge vseh pokrivaških potrebščin. Večletna garancija za nova pokrivanja. Vse pokrivaške poprave se izvedejo solidno in po ceni. 397 2

Kava, sladkor, riž in vsakovrstne špecerije se od danes naprej za skoraj 10% ceneje prodaja v špecerijski trgovini I. Sirk, Glavni trg, rotovž. — Kupi tudi suhe gobe in kumno 403

Nadgeometer

ADOLF GÖTZL

obl. aut. civ. zemljemerec,

MARIBOR,

Aleksandrova cesta 55,

prevzema vse v svojo stroko spadajoče meritve, parcelacije itd. 382 3

Vinski kamen

(Weinstein)

kupuje po najvišji ceni

„Industrija“

Maribor, Meljska cesta 12.

Širite „Stražo“!

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete

samo potom

Oglasnega zavoda

Voršič,

Maribor, Slomškov trg 16.

Pojasnila brezplačno!

VABILO

na 20. redni občni zbor kletarske zadruge v Mariboru, r. z. z. o. z.

v četrtek, dne 19. julija 1923, ob 10. uri dopoldne v uradnih zadružnih prostorih v Cankarjevi ulici 1

DNEVNI RED:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in predložitev letnega proračuna za l. 1922 in predlog o uporabi čistega dobička.
3. Poročilo nadzorstva k točki 2.
4. Nadomestna volitev v načelstvo in nadzorstvo.
5. Odlikovanje članov.
6. Prosti predlogi in nasveti.

Zadružne knjige so članom na vpogled v naši pisarni.

Za plonoštevilno udeležbo se prosi.

Z zadružnim pozdravom

A. Starkel, načelnik.

402

Brez kisa! Brez sladkorja! Brez salicila!

sploh brez vsakega dodatka se lahko s

„REX“ konzervnimi steklenicami in aparatom

581 6-3

napravi brez truda vse vrste okusnih, zdravih in cenih domačih konserv. V «REX» vkuhane jagode, češnje, hruške, češplje, jabolka, sploh vse vrste sadja se hranijo pri neizpremenjenem naravnem okusu in največji zdravilni vrednosti, brez vsakega dodatka leta in leta. — Ravno tako se ohrani za nedogledni čas vsak drugi živež, posebno vse sočivje (fižol, grah itd.), meso, klobase, pastete, gobe, ribe in drugo.

Po tovarniških cenah priporoča

Ivan Kovačič, Maribor, Koroška cesta 10

trgovina stekla in porcelana na veliko in malo.

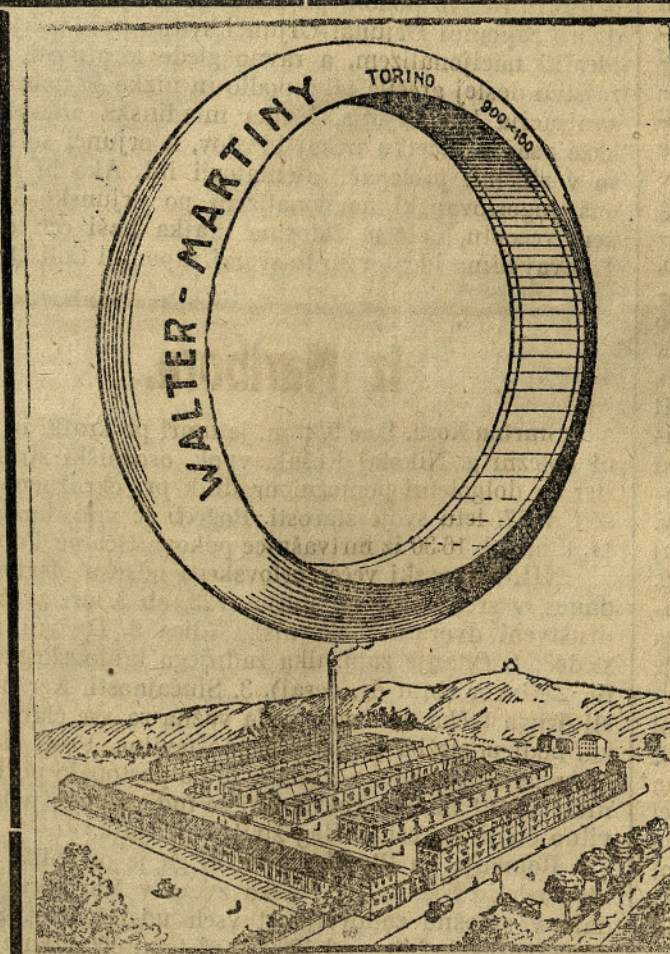
Velika zaloga vsakovrstnega stekla, šip, ogledal, porcelana in kamenine, svetilk, kakor vseh v steklarsko stroko spadajočih predmetov po najnižji ceni.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!

„Svetla“

d. d.

PODRUŽNICA MARIBOR

Gosposka ul. 20.

Telefon št. 133

Tovarniška zaloga polnogumijastih obročev, pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cevi, auto-delov in vsakovrstnega auto-materijala.

V centrali na razpolago:

Stiskalnica za montiranje polnogumijevih obročev.

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

CENTRALA LJUBLJANA

Rimska cesta 2. Telef. 588 Hilšerjeva ul. 5.

PODRUŽNICE:

Dunajska c. 20.

Mestni trg 25

ZAGREB

BEOGRAD

Solidna in točna postrežba! — Cene brez konkurence!

Največja izbira vseh vrst sukna, platna, etaminov in drugega modnega blaga

FRANC MASTEK, Maribor, Glavni trg 16

Nizke cene! Solidna postrežba! — Poštni nameščenci na obroke!

372 10